

MÜZİK ALANI ÖĞRENCİ VELİLERİNİN EĞİTİM SÜREÇLERİNE YÖNELİK FARKINDALIKLARI: ANTALYA BİLSEM ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Begüm Fulya Adızel
Akdeniz Üniversitesi, Antalya
b.f.adizel@gmail.com

Doç. Dr. Gökmen Özmentiş
Akdeniz Üniversitesi, Antalya
gozmentis@gmail.com

Bu araştırmada çocukları Bilim ve Sanat Merkezinde müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarını incelemek amaçlanmıştır. Çalışmaya Antalya Bilim ve Sanat Merkezi'nde müzik eğitimi alan öğrencilerin velileri arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen yirmi dört veli katılmıştır. Katılımcı velilerin cinsiyet dağılımı %50 (n:12) kadın ve %50 (n:12) erkek iken yaş aralıkları 31-58 biçimindedir. Öğrencilerin ise %44'ü (n:11) erkek, %56'sı kadınlardan (n:14) oluşmakta ve yaşları 8-16 aralığındadır. Çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmış olup veriler açık uçlu sorular içeren görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlara bakıldığında velilerin, öğrencilerinin aldığı müzik eğitimi ve onların kariyer seçimlerine dair beklentileri, velilere göre kurumun öğrencilerin eğitim yaşamlarındaki öncelik sırası, zaman yönetimi ve ders saatleri sorunsalı ile gerçekleştirilen faaliyetlere yönelik görüşleri öne çıkmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, bilim ve sanat merkezi, üstün yetenek, ebeveyn katılımı.

THE AWARENESS OF MUSIC FIELD STUDENT'S PARENTS TOWARDS EDUCATIONAL PROCESSES: ANTALYA SCIENCE ART CENTER EXAMPLE

In this research, it was aimed to examine the awareness of parents about music education of children who have music education in Science and Art Center. Twenty-four parents selected by simple random sampling method among the parents of the students who were studying music at Antalya Science and Art Center participated in the study. Gender distribution of the participant parents is 50% (n: 12) female and 50% (n: 12) male while the age ranges are 31-58. Of the students, 44% (n: 11) are male, 56% are female (n: 14) and are between 8-16 years old. Qualitative research design was used in the study and data were collected by interview form with open ended questions. The obtained data were analyzed using content analysis. According to the results, the parents' expectations about the their children' music education process and their career choices, the priority order of this centers in students' education life according to the parents, the time management and the lesson hours are problems.

Keywords: Music education, science and art center, gifted children, parents involvement.

GİRİŞ

Ülkeler için önemli değerler olan üstün yetenekli bireylerin eğitimi adına ülkemizde faaliyet gösteren Bilim ve Sanat Merkezleri resim, müzik ve genel zihinsel alandaki üstün yetenekli öğrencilere eğitim veren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlardır. Bu kurumlarda verilen müzik eğitiminde müzik teorisi, müzik tarihi ve çalgı dersleri öne çıkmakta, bu dersler çeşitli etkinlik ve konserlerle desteklenmektedir. BİLSEM'lerde verilen müzik eğitiminin önemli bir ayağını ise veliler oluşturmakta olup alanyazında bu duruma müzik eğitimine ebeveyn katılımı adı verilmektedir. Bu katılım velinin öğrencinin müzikle ilgili formal ve informal bağlamlardaki tüm süreçlerde aldığı roller ve genel ebeveynlik stilini kapsamaktadır. Mevcut çalışmada velilerin, çocuklarının örgün öğrenim gördükleri okullarının yanı sıra müzik eğitimi aldıkları bir başka okul ortamı olan Bilim ve Sanat Merkezine yönelik görüşleri üzerinde durulmuş ve çocukları Bilim ve Sanat Merkezinde müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarını incelemek amaçlanmıştır.

Müzikte Yetenek ve Üstün Yetenek Kavramları

Müzik yeteneği kavramı son yüzyılda farklı etkenlerle biçimlenmiş ve anlamsal farklılıklar kazanmıştır. Bu etkenler müzik yeteneğinin ölçülebilirliği, bileşenleri, doğası, dönemin bilimsel metodolojisi, kültürel bağlam ve yeteneğin performans ile ilişkisi olarak sıralanabilmektedir. Dolayısıyla tek ve sabit bir tanımdan söz etmek mümkün değildir. Örneğin, ölçme aracı geliştirenler müzik yeteneğinin bileşenleri üzerinde tanımlar yapmaktadır (Stumpf, 1883; Bentley, 1966; Seashore ve diğ., 1940; Hallam, 1998). Stumpf (1883), Wing (1968), Bentley (1966) bu bileşenlerden alınan toplam puanın anlamlı olduğunu savunurken, Seashore ve diğ. (1940) ve Hallam ve Shaw (2002) puanların ayrı ayrı da müzik yeteneğine işaret ettiği görüşündedirler. Bu tartışmaların ötesinde müzik yeteneği ölçümlerinde yeteneği sayısal veriyle simlegeme amacı daha temel bir unsurdur. Ancak müzik yeteneğinin belirlenmesine dair ilk girişimlerin müzik eğitimciler yerine anatomist Knoblouch (1888) ve psikolog Stumph (1883) tarafından yapılması ve dönemin bilim metodolojisi ve yeterliliğin bu düzeyde olması zeka ölçümlerinde kullanılan formdaki testlerin tercih edilmiş sebebinin açıklanmaktadır.

Müzik yeteneğinin doğası ile ilgili çalışmalar yapan araştırmacılar kalıtsal temel ve çevre etkileri üzerinden tanımlar oluşturken (Galton, 1876; Gordon, 1989; Hirata ve diğ. 1999) Blacking (1971) ise müzik yeteneği kavramında anlam içeriğinin zamana, bağlama, kültüre ve diğer sosyal etkenlere göre değişebileceğini belirtmiştir. Tüm bu görüşler doğrultusunda müzik yeteneği için tek bir tanımın geçerli olması olası görünmemektedir. Bu netliğe kavuşmamış kavram üstüne kurulmuş bir başka kavram olan müzikte üstün yeteneği ise temsil edecek sözcük seçiminde ikilik olduğu görülmüştür. Alanyazında üstün yeteneği karşılayan "talented" ve "gifted" sözcükleri kimi zaman üstün yeteneği işaret ederken kimi zaman ortalama yetenek düzeyi anlamındadır. Bu belirsizlik farklı araştırmaların sonuçlarını karşılaştırma güçlüğü oluşturmaktadır.

Marland raporuna göre üstün yetenekli kişiler, yetkin kimseler tarafından belirlenmiş ve seçkin yeteneklerinden dolayı üst düzey iş yapmaya yeterli olan bireylerdir. Bu bireyler, normal eğitimi programları dışında farklı bir eğitime gereksinim duyarlar ve ancak farklılaştırılmış bir eğitimle kendilerine ve topluma katkıda bulunabilirler (Passow, 1981:5). Bir başka kabul gören ve kullanılan üstün yetenek yaklaşımı ise Renzulli'ye (1986) aittir. Renzulli'ye göre üstün yeteneklilik insan yapısındaki Tablo 1'de belirtilen üç temel öğenin etkileşiminden ortaya çıkmaktadır (Renzulli, 1986). Müzikte üstün yeteneğine ait olduğu düşünülen tanımlarda da Renzulli'nin belirlediği temel öğeler kullanılmış ve üstün yetenekli bireylerin ortalama düzeyde yetenekli bireylerden ayıran özellikler üstünde durulmuştur.

Tablo 1: Üstün Yetenekli Bireylerin Özelliklerine Dair Karşılaştırma

Temel Öğeler	Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri (Renzulli, 1986)	Müzikte Üstün Yetenekli Bireylerin Özellikleri (McPherson 2007)
Yetenek	Genel zekâ gelişiminde ortalamanın üstündedir ve normalin üzerinde bir yeteneğe sahiptirler.	Üstün yetenekli öğrenciler daha hızlı ve kolay biçimde öğrenir ve görevleri tamamlar.
Yaratıcılık	Problemlere farklı açılardan yaklaşarak, yaratıcı çözümler üretebilme becerisine sahiptirler.	Problemleri mantıksal ve doğrusal adımlarla değil, sezgisel olarak çözerek ve keşifler yaparak kendi yollarıyla çözerler.
Motivasyon	Üzerine aldığı bir işi başından sonuna kadar götürebilecek yüksek motivasyona sahiptirler.	Öğrenmeye hırsla bağlı olup öğrenme sırasında konsantrasyonlarını uzun süre koruyabilmekte ve dış dünyadan soyutlanabilmektedirler.

Beklenenin aksine ezgisel ya da ritmik bellek, çalgı çalma becerisi, doğuştanlık ya da çevresel etkiler, kültürel ve toplumsal kazanımlardan alanyazında söz edilmemiştir. Ancak çoğunlukla kullanılan "gifted" kelimesinden yola çıkıldığında üstün yeteneğin doğuştan geldiğine yönelik inancın daha baskın olduğu söylemek mümkündür. Ayrıca müzik alanında üstün yetenekli bireylerin incelendiği çalışmalarda kişilerin küçük yaşlarda akranlarına kıyasla çok daha yetenekli olduğuna dair kanıtlar, ezgisel ya da ritmik bellek, çalgı çalma becerisi vb. yetenek bileşenlerinin irdelenmesini gereksiz kılmıştır (Robinson, 1967; Carroll, 1997; McPherson, 2007). Dolayısıyla müzikte üstün yetenek için bireysel değerlendirmeler esastır.

Türkiye’de Üstün Yeteneğin Eğitimi

Ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik yapılan çalışmaların Osmanlı dönemindeki Enderun Mekteplerine dayandığı görülmektedir. Yıldırım Beyazıt döneminden 2.Murat dönemine kadar öncelikle şehzadelerin eğitim gördüğü bir saray okulu durumundaki Enderun Mekteplerini Fatih Sultan Mehmet yeniden örgütlemiş ve devlet yöneticisi yetiştirecek üstün bir eğitim kurumu haline getirmiştir (Çakın,2005). Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise üstün yetenekli bireylerin eğitimi adına yapılmış ilk çalışmaları 6660 sayılı yasa, Özel Sınıf uygulaması ve Ankara Fen Lisesi projesi olarak sıralamak mümkündür. 6660 sayılı yasadan önce 1929 yılında 1416 sayılı “Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebeler Hakkında Kanun”, 7 Temmuz 1948 tarihinde ise halk arasında “Harika Çocuklar Kanunu” adıyla anılan 5248 sayılı yasa çıkarılmıştır. Aynı yıl çıkarılan 5245 sayılı yasayla özel yetenekli çocukların yurtdışında eğitimi sağlanmıştır. Suna Kan ve İdil Biret bu olanaklardan yararlanan sanatçılarımızdandır (Yavuzylmaz,2012). 1956 yılında yürürlüğe konan 6660 sayılı “Güzel Sanatlarda Fevkalade İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi Hakkında Kanun” müzik ve resim alanında üstün yeteneği erken yaşta tanılanan bireylerin yurt dışına gitmeleri sağlanmış fakat 1977’de bu kanun dondurulmuştur (Levent, 2011: 90).

Günümüzde ise üstün yetenekli bireylerin eğitimi adına birçok sivil toplum kuruluşu ve özel eğitim kurumu ülkemizde faaliyet göstermektedir. Devlet kurumlarında ise üniversiteler, ortaöğretim kurumları, ilköğretim kurumlarının yanı sıra Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde öne çıkmaktadır.

BİLSEM Modeli

Bilim ve Sanat Merkezleri; ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlardır (Milli Eğitim Bakanlığı,2016). Bu merkezlerde öğrenciler uyum, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme, özel yetenekleri geliştirme ve proje üretimi/yönetimi alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına dahil olmaktadır (Bilim ve Sanat Merkezleri, 2016).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde ilkokul bir, iki ve üçüncü sınıfa devam edip genel zihinsel, resim ve müzik yetenek alanlarında akranlarından ileri düzeyde farklılık gösterdiği düşünülen öğrencilerin sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilmesiyle bilim ve sanat merkezlerine öğrenci seçim süreci başlamaktadır. Bir öğrenci en fazla iki yetenek alanından aday gösterilebilmektedir. Aday gösterme sürecinden sonra öğrencilere tabletler aracılığıyla grup taraması uygulanmakta ve bu uygulamada sınıf düzeylerine uygun sorular sorulmaktadır. Grup tarama uygulaması tüm Türkiye’de tamamlandıktan sonra yetenek alanları bazında sonuçlara göre ülke ortalaması belirlenmekte ve bireysel değerlendirmeye hak kazanan öğrenciler <http://www.meb.gov.tr> adresinden ilan edilmektedir (BİLSEM, 2016).

Grup tarama uygulama sonuçları açıklandıktan sonra ortalamanın üstünde puan alan öğrenciler yetenek alanlarına (genel zihinsel, resim, müzik) göre bireysel değerlendirmeye alınmaktadır. Bireysel değerlendirmeler ilgili alanlarda uzman öğretmenlerden oluşturulmuş komisyonlarca yapılmaktadır. Komisyonlar bireysel incelemelerini Genel Müdürlük tarafından belirlenen ölçütler doğrultusunda yapmaktadır.

Müzik Eğitiminde Ailenin Rolü

Müzik eğitiminde öğrenciyi merkeze konulduğumuzda mikro sistemde aile ve okulun yer aldığı söylemek mümkündür. Öğrenci müzik eğitimi sürecinin içinde sosyo-kültürel bağlamında sürekli devam eden bir etkileşimle yer alır. Bu üçlü etkileşimin önemli bir ayağı olan aile faktörü bireyin doğduğundan beri bulunduğu en temel sosyal ortamdır. Ailenin müzik eğitimine katılımı ise son yıllarda oldukça ilgi görmektedir (Baker ve Soden,1997; McPherson, 2009; Zdzinski, 1996; Jeynes, 2003). Bu katılım ebeveynin amaç ve beklentilerini, çocuğuyla birlikte derslere katılmasını, çocuğu evde pratik yaparken ona rehberlik etmesini, çocuğa müzik dinletmesini, onu destekleyen ve cesaretlendiren bir ev ortamı oluşturmaya çalışmasını, çocuğun grup ders, çalıştay ya da konser gibi etkinliklerine katılımını sağlmasını, öğretmen ile olan iletişimini, okulda yapılan toplantılara katılmasını, genel ebeveynlik biçimini ve aile içi etkileşimi kapsamaktadır (Baker ve Soden ,1997; Creech ve Hallam, 2003; McPherson,2009; Suzuki ve Suzuki,1983).

Bu kapsamda ailenin rolünün üç farklı bağlamda ortaya çıktığı söylenebilir. Bunlardan ilki aile içi ortamlar (evdeki pratiklerde yardımcı olmak, ebeveynlik stili, aile içi iletişim, birlikte müzik dinlemek), ikincisi müzikle ilgili okul dışı etkinlikler (konserler, workshoplar), sonuncusu ise okul (derslere katılım, öğretmenle görüşme ve toplantılara katılım vb.) olarak sıralamak mümkündür.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Araştırmanın modeli nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışmasıdır. Durum çalışması Yin'e (1984) göre güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarla belli olmadığı ve birden fazla veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir (Aktaran: Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Katılımcılar

Araştırmaya Antalya Bilim ve Sanat Merkezi'nde müzik eğitimi alan öğrencilerin velileri arasından rastgele seçilen yirmi dört veli katılmıştır. Katılımcı velilerin cinsiyet dağılımı %50 (n:12) kadın ve %50 (n:12) erkek iken yaş aralıkları 31-58 biçimindedir. Öğrencilerin ise %44'ü (n:11) erkek, %56'sı kadınlardan (n:14) oluşmakta ve yaşları 8-16 aralığındadır.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorulardan oluşturulmuş görüşme formu olup hazırlandıktan sonra uzman görüşüne başvurulmuştur. Gerekli düzenlemelerle son hali verilen görüşme formları ile veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Verilerin analizinde iki aşama ile gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada veriler temalara ayrılmış ikinci aşamada ise bu temalar ışığında veriler işlenmiş ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde içerik analizi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular temalar halinde başlıklandırılmıştır.

Müzik Eğitime Dair Beklentiler

Velilerin çocuklarının BİLSEM'de aldıkları müzik eğitime dair beklentilerde öne çıkan alt temaların müziği teorik yapıyla öğrenmesi, bir çalgıyı iyi biçimde çalması ve bu eğitim sürecinden keyif alması olduğu görülmüştür. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Kurallara uygun, nota bilgisine sahip, ezbere dayalı olmayan herhangi bir müzik aletini düzgün bir biçimde çalmasını bekliyorum."

"Sevdiği bir çalgıyı iyi bir şekilde çalmasını ve keyif almasını istiyorum."

Bunların yanı sıra BİLSEM ile birlikte konservatuara devam eden öğrencilerin velilerinin beklentilerinin ikinci bir çalgı çalması ve buradan alınan eğitimin konservatuarı desteklemesi olduğu anlaşılmaktadır. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Kızın aynı zamanda konservatuar öğrencisi. Bu eğitimlerin birbirini desteklemesi en büyük beklentim."

"Kızım konservatuarda keman öğrencisi ama altı yaşından beridir keman çalıyor. Beklentim bu çalgıyı unutmaması."

BİLSEM'e Yönelik Beklentiler

Velilerin öğrencilerinin çalgı çalmasının yanı sıra orkestra ve koro çalışmalarından memnuniyet duyduğu fakat yapılan etkinliklerin yalnızca bunlarla sınırlı olmasından şikâyetçi oldukları görülmektedir. Velilere göre yapılan etkinliklerin içeriği revize edilmeli ve yalnızca müzikten beslenmeyerek multidisipliner bir hal almalıdır. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Müzik bölümü öğrencilerinin sadece müzik alanında değil diğer sosyal ve sanatsal derslerle projelerle desteklenmesini istiyorum."

"Bizim çocuklarımız sadece müzik sınavıyla değil başka zekâ sınavlarına girerek burayı kazandı ama şuan sadece çalgı çalıp koroda şarkı söylüyor. Diğer yeteneklerine göre bir şey yapılmıyor."

Ayrıca velilerin BİLSEM'den öğrencilerini alan uzmanlarıyla bir araya getirmesini ve mevcut öğretmen sayısının nitelikli öğretmenlerle arttırmasını beklediği görülmüştür. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir;

"Müzik konusunda ustalaşmış sanatçı veya hocalarla karşılaşma ve çalışma fırsatı oluşturulabilir."

"Yeterli sayıda ve nitelikte öğretmen görevlendirilmeli, öğrenciler farklı müzik kurumları ve müzik adamlarıyla buluşturulmalı."

BİLSEM' in Öncelik Sırası

Veliler BİLSEM'i öğrencilerinin eğitim hayatında çoğunlukla ikinci sıraya koyduklarını belirtmişlerdir. İlk sırada örgün eğitim aldıkları okullarının olduğu ifade eden velilerin sundukları sebepler, akademik eğitimi daha önemli bulmaları, okulda not sisteminin bulunması ve gelecek kaygısıdır. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Burayı ilk sıraya koyamıyorum çünkü kendi okulunda not sistemi olduğu için orası daha öncelikli mecburen."

"İkinci sırada geliyor. Ülkemizin şartlarından dolayı öncelikle tahsil hayatı ağır basıyor."

"BİLSEM ikinci sırada. Öncelikle kendisini kurtarabileceği bir mesleği olabilmesi için okul başarısının iyi olmasını bekliyorum."

Velilerden bir kısmı ise öğrencilerinin okullarında çok fazla zaman harcadıklarını bu yüzden ilk sıraya okul eğitimini koyduklarını ancak örgün eğitimlerini de BİLSEM çatısı altında almalarını istedikleri belirtmiştir. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Örgün eğitimlerini başka okulda gördükleri için burası ikinci sırada. Keşke örgün eğitimi de burada görseler."

"Hep okulda vakit geçiriyor. Bu yüzden BİLSEM ikinci sırada. Ancak kendisine yakın çocuklarla burada vakit geçirmeyi daha fazla seviyor. Asıl okul burası olmalıydı bence."

Kariyer Seçimlerine Yönelik Beklentiler

Velilerin çocukları için yaptıkları kariyer planlarında çoğunlukla müziğe yer vermediği görülmektedir. Çocuklarının bu yönde bir tercih yapmaları halinde ise destekleyeceklerini ifade etmektedirler. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir;

"Öyle bir kariyer beklentimiz yok. Tamamen çocuğun gelişimine ve tercihine bırakmak istiyoruz."

"Müzikle ilgili bir kariyer beklentimiz yok. Sadece ufkunun gelişmesi için önemsiyorum."

Ders Saatleri ve Zaman Yönetimi

Araştırmaya katılan velilerin neredeyse hepsinin ders saatlerinin ve ders sürelerinin yetersiz olduğunu düşündüğü anlaşılmaktadır. Bu duruma ilişkin veli görüşleri şöyledir:

"Ders saatleri arttırılmalı."

"Ders sürelerinin arttırılmasını istiyorum ama bizim de fazla zamanımız yok."

"Ders saatlerindense sürelerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Dersler çok kısa sürüyor."

Bu görüşlerin yanı sıra öğrencilerin ve velilerin oldukça yoğun oldukları ve derslere zaman ayırmakta ve yetişmekte güçlük çektikleri görülmektedir.

"Ders süreleri daha fazla olabilir ama çocuk özel okula gittiği için tam gün derste oluyor."

"Haftada üç gün geliyor. Okuldan 17.15'te çıkıyor. Burada dersi 17.45'te başlıyor. Ucu ucuna yetişiyoruz."

"Kızım konservatuara da gidiyor. Okul, burası ve konservatuar çok yorucu oluyor. Ama okuldaki derslerin azaltılmasını ve burada geçirilen zamanın artmasını isterdim."

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çocukları Bilim ve Sanat Merkezinde müzik eğitimi alan velilerin, kuruma ve çocuklarının buradan aldığı eğitime yönelik farkındalıklarının incelendiği bu çalışmada velilerin kurumdan ve öğrencinin aldığı müzik eğitiminden çeşitli beklentilerinin olduğu, kurumu çocuklarının eğitim hayatında ikinci sıraya koydukları, ders saatlerini yetersiz buldukları fakat yaşadıkları yoğunluk sebebiyle zaman yönetimi konusunda güçlük çektikleri ve çocukları için yaptıkları kariyer planlarında müziğe yer vermedikleri sonuçlarına varılmıştır.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu 229 yazarlarına aittir.

BİLSEM modelinde verilen müzik eğitiminde veli farkındalığına dair benzer çalışmaların yapılmamış olması sebebiyle mevcut araştırma sonuçlarının karşılaştırılacağı herhangi bir veri havuzu yoktur. Ancak farklı alanlarda benzer çalışmaların sonuçlarıyla birlikte değerlendirmeler yapmak mümkündür.

Elde edilen bulgulara göre velilerin BİLSEM'den öğrencilerini alan uzmanlarıyla bir araya getirmesini ve mevcut öğretmen sayısının nitelikli öğretmenlerle arttırmasını beklediği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin alan uzmanlarıyla bir araya getirilmesi öğrencinin model alarak öğrenmesine destek olan ve motivasyonunu arttırabilecek bir yöntem olarak düşünülebilir. Ayrıca BİLSEM'de müzik eğitimi veren öğretmenler aldıkları lisans eğitimleri gereği piyano dışında yalnızca bir çalgı ya da şan alanında yeterliliğe sahiptir. Ancak yetersiz öğretmen sayısı, tek öğretmenin çok sayıda çalgıyı öğretmesi zorunluluğunu ortaya çıkartmakta ve doğal olarak öğretmen bu çalgıların hepsinde uzmanlaşmamaktadır (Adızel,2017). Alan uzmanlarıyla gerçekleştirilecek buluşmalar öğrencilerinin mevcut alan öğretmenlerinin yetkin olmadıkları konularda eksiklerini gidermesi için bir fırsat olarak da değerlendirilmelidir. Bunun dışında farklı çalgılar çalan öğretmenler görevlendirilerek bu eksik giderilmelidir. Keskin ve diğ. (2013) de yaptıkları çalışmada BİLSEM'de görev yapan öğretmenlerin niteliği üzerinde durmuşlar ve üstün yetenekli öğrencilerin, sahip olduğu beceriler, sosyal ve duygusal ihtiyaçları dikkate alındığında bu kurumlarda görev yapacak öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitim almış olması bir zorunluluk olduğunu belirtmişlerdir. BİLSEM'deki öğrenci ve öğretmen profilleri göz önüne alındığında eğitim fakültelerindeki mevcut müfredatlara üstün yetenekli öğrencilerin tanınması ve eğitim süreçlerine yönelik derslerin eklenmesi ve üstün zekâlılar eğitimi alanından mezun bireylerin bu kurumlarda görev alması kaçınılmaz gerekliliklerdir.

Velilerin çocuklarının BİLSEM'de aldıkları müzik eğitime dair beklentilerde ise öne çıkan alt temalar müziği teorik yapısıyla öğrenmesi, bir çalgıyı iyi biçimde çalması ve bu eğitim sürecinden keyif almasıdır. Velilerin bir bölümünün bu beklentilerine rağmen müziği çocuklarının yalnızca sosyal kimliklerinin bir parçası olarak gördükleri söylemek mümkündür. Kariyer beklentilerinde müziğe yer vermemeleri ve BİLSEM'i çocuklarının eğitim hayatlarında ikinci sıraya konumlandırmaları bu durum daha da görünür hale gelmektedir.

Bir diğer bölümü ise çocuklarının aynı zamanda konservatuara da devam ettiklerini ve bu iki kurumun birbirini desteklemesini beklediklerini ifade etmişlerdir. Çamdeviren'in (2014) araştırmasında da benzer bir sonuca ulaşılmış ve anne babaların kurumdan, çocuklarının devam ettikleri örgün eğitime katkı bekledikleri ortaya çıkmıştır. Alan farklılıkları sebebiyle mevcut çalışmada veliler okul yerine konservatuar ve BİLSEM'de verilen eğitim arasında bir ilişki kurmuşlardır Ancak bir öğrencinin okul dışında hem konservatuara hem de BİLSEM'e devam etmesi zamansal açıdan sorunlar yaratmaktadır. Hele ki öğrencinin özel okula devam edip neredeyse resmi mesai bitiminde okuldan çıkıp akabinde BİLSEM ya da konservatuara devam etmesi ya da lise-üniversite sınavlarına hazırladıkları süreçlerde iyice yoğun bir döneme girdikleri göz önüne alındığında zaman yönetimi açısından içinden çıkılmaz bir hal oluşması kaçınılmazdır. Karakuş'un (2010) çalışmasında da anne babaların çocuklarının örgün eğitime paralel olarak böyle bir merkeze devam konusunda zorlandıkları ve çocuklarının ödevlerin fazlalığı, derslerdeki yoğunluk ya da sınavlara çalışmak isteme gibi nedenlerden dolayı merkeze devamsızlık yapmak zorunda kalmaları karşısında zorlandıkları görülmüştür. Tüm bunlar düşünüldüğünde bu öğrencilerin okul yerine tam zamanlı BİLSEM modeline devam etmeleri çok daha uygundur. Velilerin çocuklarının BİLSEM'deki akranlarıyla daha iyi anlaşığı ve BİLSEM'e devam etmelerinin ya da daha istekle gelmelerinin bir sebebinin de bu olduğunu söylemesi tam zamanlı BİLSEM modelini destekler niteliktedir.

Bir başka bulgu ise geliştirilen proje ve etkinliklerin içeriğine yönelik veliler tarafından getirilen eleştiridir. Veliler yapılan etkinliklerin yalnızca koro ve orkestra biçiminde olmasının, geliştirilen projelerin müzik dışında bir alana dokunmamasını çocuklarının yetenek ve zekâ düzeyleriyle tam olarak örtüşmediğini ifade etmektedirler. BİLSEM'de müzik alanında tanılama sınavlarına girebilmek için tabletlerle yapılan grup taramasında başarılı olmak gerekmektedir. Başka bir deyişle öğrencinin yalnızca müzik alanında üstün bir beceriye sahip olması BİLSEM'de müzik eğitimi alması için yeterli değildir. Dolayısıyla bu özel çocukların yalnızca koro, orkestra ya da sadece müzik ile ilgili projelerde bulunması yerine multidisipliner çalışmalara da katılması sağlanmalıdır. Bu eksikliğı gidermek adına öğrenci ve öğretmenlere proje geliştirme eğitimleri verilmeli, alanyazın tarama metotları öğretilmelidir. Öğretmen ve öğrencilerin farklı disiplinlerle işbirliği yaptıkları projeleri sunacakları ulusal ya da uluslararası etkinlik ve yarışmalara katılmaları sağlanmalıdır.

Not: Bu çalışmanın bir kısmı, 10-12 Mayıs 2018 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 9'uncu Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Adızel, B. F. (2017) Bilim ve sanat merkezi'nde verilen müzik eğitiminde öğrenci-öğretmen-ebeveyn etkileşimi, Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Baker, A. J., & Soden, L. M. (1997). Parent involvement in children's education: a critical assessment of the knowledge base, Annual Meeting of the American Education Research Association.

Bentley, A. (1966). Musical ability in children and its measurement. London: Harrap and Co. Ltd.

Bilim ve sanat merkezleri öğrenci tanılama klavuzu (2016).

Blacking, J. (1971). Towards a theory of musical competence. *Man: Anthropological essays in honour of O.F. Raum. Cape Town: Struik.*

Carroll, B. G. (1997). *The last prodigy: A biography of Erich Wolfgang Korngold.* Amadeus Press.

Creech, A., & Hallam, S. (2003). Parent-teacher-pupil interactions in instrumental music tuition: a literature review. *British Journal of Music Education, 20(1)*, 29-44.

Çakın, N. (2005). Bilim ve sanat merkezine zihinsel alandan devam eden öğrencilerin akranları ile okul başarıları açısından karşılaştırılması. Yüksek lisans tezi, Afyonkarahisar.

Çamdeviren, Ş. (2014). Bilim ve sanat merkezine (BİLSEM) devam eden üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler (Sakarya ili örneği). Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Adapazarı.

Galton, F. (1876). A theory of heredity. *The Journal of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, 5*, 329-348.

Gordon, E. E. (1989). Audiation, music learning theory, music aptitude, and creativity. In *Suncoast music education forum on creativity* (Vol. 75, p. 81).

Hallam, S. (1998). Instrumental teaching: a practical guide to better teaching and learning (Oxford: Heinemann).

Hallam, S., & Shaw, J. (2002). Constructions of musical ability. *Bulletin Of The Council For Research In Music Education, 102-108.*

Hirata, Y., Kuriki, S., & Pantev, C. (1999). Musicians with absolute pitch show distinct neural activities in the auditory cortex. *Neuroreport, 10(5)*, 999-1002.

Jeynes, W. H. (2003). A meta-analysis: the effects of parental involvement on minority children's academic achievement. *Education And Urban Society, 35(2)*, 202-218.

Karakuş, F. (2010). Üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1)*.

Keskin, M. Ö., Samancı, N. K., ve Aydın, S. (2013). Science and art centers: current status, problems, and solution proposals. *Journal Of Gifted Education Research, 1(2)*, 78-96.

Knoblauch, A. (1888). Ueber störungen der musikalischen leistungsfähigkeit infolge von gehirnläsionen, Doctoral Dissertation, Druck Von JB Hirschfeld.

www.jret.org @ Her hakkı saklıdır. Dergide yayımlanan yazıların tüm sorumluluğu 231 yazarlarına aittir.

Levent, F., 2011, *Üstün yetenekli çocukların hakları el kitabı anne baba ve öğretmenler için*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Mcpherson, G. E. (2007). *Diary of a child musical prodigy*. In *Proceedings Of The International Symposium On Performance Science* (Pp. 213-218).

Mcpherson, G. E. (2009). *The role of parents in children's musical development*. *Psychology Of Music*, 37(1), 91-110.

Milli Eğitim Bakanlığı Bilim Ve Sanat Merkezleri Yönergesi, (2016).

Passow, A. H. (1981). *The nature of giftedness and talent*. *Gifted Child Quarterly*, 25(1), 5-10.

Renzulli, J. S. (Ed.). (1986). *Systems and models for developing programs for the gifted and talented*. Creative Learning Pr.

Robinson, N. T. (1967). *Blind Tom, musical prodigy*. *The Georgia Historical Quarterly*, 51(3), 336-358.

Seashore, C. E., Lewis, D., & Saetveit, J. G. (1940). *Seashore measures of musical talents*. RCA Victor.
Stumpf, C. (1883). *Tonpsychologie* (Vol. 1). Leipzig: Hirzel.

Suzuki, S., & Suzuki, W. (1983). *Nurtured by love: the classic approach to talent education*. Alfred Music.
Wing, H. (1968). *Tests of musical ability and appreciation*. Cambridge University Press.

Wing, H. D. (1948). *Tests of musical ability and appreciation: an investigation into the measurement, distribution, and development of musical capacity* (Vol. 27). University Press.

Yavuzılmaz, B. (2012). *Bilim ve sanat merkezlerine devam eden 7-11 yaş üstün yetenekli çocuklara verilecek sanat eğitiminin niteliği*, Yüksek lisans tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Zdzinski, S. F. (1996). *Parental involvement, selected student attributes, and learning outcomes in instrumental music*. *Journal Of Research İn Music Education*, 44(1), 34-48.7.